

Боро ЧАУШЕВ

40-ГОДИНИ ОД ПРОБИВОТ НА СРЕМСКИОТ ФРОНТ И

УЧЕСТВОТО НА 15-ОТ МАКЕДОНСКИ УДАРЕН КОРПУС*

Годинава, слободољубивиот свет прославува 40 години од победата над фашизмот. Овој значаен јубилеј претставува и погодна прилика за историска ретроспектива на славните денови кога прогресивното човештво триумфираше над најцрната реакција на XX век.

Во 1944 година, армиите на антихитлеровската коалиција, по тешки борби, победоносно и незапирливо приближува кон границите на Третиот рајх.

Црвената армија, по разбивањето на групата армии „Центар“, ја премина Висла и приближи до источните граници на Прусија, а англо-американските армии настапуваа преку Италија и на 4 јули 1944 година го зазедоа Рим.

Организирана и раководена од КПЈ и од другарот Тито, Народноослободителната борба на народите и народностите на Југославија против фашистичките окупатори и домашните предавници, постојано се разгоруваше, се прошируваше и јакнеше. Кон крајот на септември 1944 година, Народноослободителната војска на Југославија располагаше со 14 корпуси или 50 дивизии и со голем број бригади и партизански одреди со вкупен потенцијал од околу 400.000 борци. Создадена и закалена во бурата на револуцијата и Народноослободителната борба, новата југословенска армија раководена од КПЈ и другарот Тито беше готова да му ги зададе последните удари на окупаторот и со тоа да го изврши својот национален и интернационален долг.

Според искуствата и начинот на раководење, Народноослободителната војска во тоа време претставуваше моќна воена

*) Реферат поднесен на Свечената академија по повод 40-годишнината од пробивот на Сремскиот фронт, Скопје 9 април 1985 година.

организација со специфични карактеристики на армија што се создаваше низ посебни облици на војување, пред сè, врз принципите на партизанската тактика.

Во текот на 1944 година, во Македонија се приведуваа кон крај завршните операции за нејзиното ослободување од фашистичките коалициони армии. Во овој контекст, посебно треба да се одбележат одлуките на Првото заседание на АСНОМ. На Заседанието беше потврден државно-правниот статус на Македонија, како рамноправна федерална единица во рамките на Демократска Федеративна Југославија. АСНОМ се конституира и како највисок претставнички, законодавен и извршен орган на македонскиот народ и на народностите во Македонија.

Овие одлуки на АСНОМ силно одекнаа ширум Македонија. Тие станаа моќно оружје за последен удар, не само врз окупаторот, туку и врз сите контрареволуционерни сили што колаборираа со него.

По Заседанието на АСНОМ, македонскиот народ и народностите масовно се вклучуваа во партизанските единици. Приливот на нови борци, а и потребата од воена стратегија и тактика во тоа време, беа причини партиското раковоство и Главниот штаб на Македонија да донесат наредба за формирање на дивизии и корпуси.

Поради ваквиот брз развој на оружената борба на единиците на народноослободителната војска, на органите на народната власт, на антифашистичките организации на фронтот и во заднината, народноослободителната борба на народот и народностите во Македонија прерасна во сенародно востание во кое целото население активно учествуваше во напорите за ослободување на земјата. Со таа борба на македонскиот народ и народностите беше уривана, не само окупаторската власт, туку и целиот класен буржоаско-капиталистички систем.

Народноослободителната војска на Македонија, сè до капитулацијата на фашистичка Бугарија, водеше мошне тешки и жестоки борби со единиците на бугарската окупаторска армија. Во вжештеноста на борбите и во предвечерието на слободата, за која со децении и векови се бореше и мечтаеше македонскиот народ, Народноослободителната војска на Македонија, чекор по чекор го кршеше отпорот на бугарскиот окупатор, на балистичките банди и на другите непријатели, навесгувајќи ја толку очекуваната и сакана слобода.

Во оваа, а и во други пригоди, кога се евоцираат спомени од историското минато, неопходно е да се има предвид осведочениот факт за фашистичка Бугарија како за цандар на Балканот за време на Втората светска војна.

Во Втората светска војна, сè до капитулацијата на 9 септември, бугарските окупациони војски претставуваа цврста и

верна потпора на германскиот Вермахт на Балканот. Со својата активност против народноослободителните движења во југоисточен Балкан им овозможуваа на голем број германски фашистички дивизии учество на другите боишта во Европа. На окупираните територии, бугарскиот окупатор демонстрираше невидена крвава бруталност кон припадниците на народноослободителните движења и кон народите воопшто. Со својата бруталност, бугарските окупатори уште повеќе ја разгоруваа омразата на населението во овие краеве и нивната борба за ослободување ја правеа пожестока и побескомпромисна. Кон средината на 1944 година единиците на народноослободителните движења во Македонија и Србија ги доведоа пред целосен пораз бугарските окупаторски војски. Со тоа, конечно беше скршен и рбетот на бугарската фашистичка армија.

Во ова време, кога на повидок беше поразот на III Рајх, бугарскиот министер претседател Багрјанов сеуште зборуваеше за зацврстување на редовите за да се истрае во борбата за живот во нов праведен свет, мислејќи на Хитлеровиот свет. Истиот тој Багрјанов на 12 август 1944 година ќе го одбие барањето на советската влада Бугарија да ги прекине дипломатските односи со Германија. И не само тоа. Бугарската влада, иако пред пораз, упорно настојуваше да го обезбедува тилот на германската армија на Балканот со ангажирање нови воени и полициски сили.

Во август и септември 1944 г. со одлука на ЦК на КПМ и на Главниот штаб на Македонија, се пристапи кон формирање крупни воени единици. Во овој период се формирани 41-та, 42-та, 48-та, 49-та и 50-та дивизија, а во средината на октомври се формирани Кумановската и 51-та дивизија. Покрај овие крупни воени единици, во Македонија дејствуваа и поголем број партизански одреди.

На 27 септември 1944 година, Врховниот командант на Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија Маршал Тито упати телеграма до Главниот штаб на Народноослободителната војска и партизанските одреди на Македонија, во која, покрај другото, наредува организирање корпуси и корпусни области на територијата на Македонија. Во првата половина на октомври 1944 година во Македонија се формира 15-от, 16-от и Брегалничко-струмичкиот корпус на Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија.

Со оглед на големиот прилив на нови борци и претстојните задачи во врска со ослободувањето на земјата, беше издадена наредба за формацискиот состав на дивизиите и бригадите.

Врз основа на планот на Врховниот штаб на Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија за неопходно ослободување на Србија со Белград, Македонија,

Црна Гора и Косово, како и други региони во земјата, Главниот штаб на Македонија изработи своја оперативна програма за ослободување на Македонија. Притоа, основната замисла се состоеше во тоа на непријателот да не му се дозволи неказнет да се повлече од Македонија и од другите краишта на Југославија и да му се нанесат поголеми загуби во жива сила и техника.

Единиците на Народноослободителната војска на Македонија, со секојдневни жестоки борби го одолжуваа повлекувањето на германските единици, нанесувајќи им загуби во жива сила и воена техника. Како резултат на тоа, една германска воена групација беше принудена да го сврти својот правец на повлекување преку Албанија. Во исто време, нашите единици го скршија и отпорот на балистичките банди врз кои се потпираше непријателот.

Со овие воени операции на нашите единици успешно раководеше Главниот штаб на Народноослободителната војска на Македонија.

Македонските единици, по тешки и крвави борби, со ослободувањето на Тетово на 19 ноември, конечно ја ослободија Македонија.

По ослободувањето на Македонија, се пристапи кон консолидирање на народната власт и организирање на општествено-политичкиот и економскиот живот во разурнатата земја. Со еден збор животот почнуваше нормално да пулсира во новосоздадената македонска држава.

Во духот на директивата на Врховниот штаб на Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија, Главниот штаб на Македонија на 6 декември 1944 година издаде Наредба за реорганизација на единиците на Народноослободителната војска. Беа расформирани штабовите на 16-от и на Брегалничко-струмичкиот корпус, на 51-та и на Кумановската дивизија и се реорганизира 15-от корпус, кој тогаш доби име ударен. Беше предвидено овој корпус да учествува во завршните операции за ослободување на земјата.

Ако се анализира составот на единиците, тогаш може со право да се каже дека 15-от корпус, во вистинската смисла на зборот, беше корпус на братството и единството. Бројно, во него најмногу беа застапени Македонци, потоа Албанци, Турци, Влаши, Роми и припадници на другите народи и етнички групи од Македонија. Во корпусот влегоа: 1-та, 2-та, 3-та, 7-та, 14-та и 16-та бригада кои имаа поголемо борбено искуство. Може да се каже дека немаше град ниту пак село во Македонија од каде немаше борец во составот на корпусот. Македонскиот народ и народностите односно боречкиот и старешинскиот состав на корпусот беа свесни дека само преку заедничка борба со другите народи на Југославија може да се извојува социјална и национална слобода.

Од овие причини, учеството во завршните операции за ослободувањето на Југославија, секој борец на корпусот го прифати како висока чест и доверба. Тоа се потврдува со многубројните барања од поединци и комплетни единици за нивно вклучување во составот на корпусот.

Од овие барања би го навеле само писмото од Штабот на 48-та дивизија до Главниот штаб на Македонија: „Во врска со испраќањето наши војски на фронтот, се вели во писмото, Штабот на 48-та дивизија замолува при комбинирањето на единиците да ја имате предвид и нашата дивизија која во борбите за ослободувањето на Македонија се истакна и со своите храбри борци му зададе решавачки удари на омразениот окупатор.“

По извршените интензивни идеолошко-организациони, материјални и воени подготовки, во почетокот на јануари 1945 година се издаде наредба со која корпусот се упати во правец на Сремскиот фронт срдечно испратен од македонскиот народ со повикот „Сè за фронтот — сè за победата“.

Бројниот состав на корпусот беше околу 24 до 25.000 борци или околу една третина од оперативниот воен состав на единиците на Македонија.

Населението на Срем срдечно ги прифати борците на 15-от корпус. Во секое село се чувствуваше дека борбената парола за братството и единството на народите и народностите на Југославија е длабоко всадена во душите на народот. Сремците посебно го ценеа учеството на Македонците затоа што по ослободувањето на својата татковина побрзаа да помогнат за ослободувањето и на другите народи на југословенската заедница.

*
* *

Престојувајќи во Срем околу 3 месеци, единиците на 15-от македонски ударен корпус вршеа интензивни подготовки и обука бидејќи беа вооружени со ново советско оружје. Во рамките на корпусот беа формирани и две артилериски бригади. Дивизиите располагаа со по 200 артилериско-минофрлачки оружја со што беше зголемена огнената ударна моќ на корпусот. Обуката на припадниците на корпусот се изведуваше во многу тешки зимски услови.

На 1 јануари 1945 година, по наредба на Врховниот командант Јосип Броз Тито, беа формирани Првата, Втората и Третата армија, а на 1 март и Четвртата армија.

Петнаесеттиот ударен корпус влезе во составот на Првата армија заедно со другите прославени дивизии како што се: 21-та српска дивизија, 6-та личка пролетерска дивизија, Првата пролетерска дивизија и други единици.

По овој повод треба да се истакне и тоа дека кон крајот на завршната сојузничка офанзива против германскиот Вермахт, Југославија вклучи 4 армии, 12 корпуси, 62 дивизии, 283 бригади, 37 партизански одреди, 21 корпусна воена област, 93 команди на воени подрачја, 13 команди на градови и 465 команди на места со вкупно 800.000 активни борци.

Конечниот војнички и политички пораз на Третиот рајх на Балканот почна кон крајот на март 1945 година, по неуспехот на Германската противофанзива во Унгарија. Црвената армија, на 25 март, презеде офанзива во правец кон Виена. Затоа натамошното задржување на истурените германски трупи на балканските простори стана неodrжливо. Од тие причини Хитлер дава налог за евакуација на Сараево и на југоисточна Босна,

Со тоа практично почнува и завршницата на југословенското боиште. Генералот Лер, кој на 27 март 1945 година ја презеде командата на југоисток, сфати дека неговите трупи не ќе можат да го издржат налетот на југословенските единици. Затоа тој си постави задача: да се оддолжи колку што може повеќе офанзивата на југословенската армија и да не ѝ се дозволи да продре во срцето на Хрватска, Истра, Трст и Словенија. Со тоа, Лер сакаше да им овозможи на западните сојузници да ги заземат овие краишта пред нашата армија. Затоа тој упати директен повик до Англо-американците побрзо од Југословените да влезат во Трст и Јужна Австрија.

Во почетокот на 1945 година Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија држеа важен дел од општиот стратегиски фронт кој од сите страни ја стегаше Германија. Освен големите сили, единствено Југословенската армија меѓу војските на антихитлеровската коалиција имаше свој самостоен дел од стратегискиот фронт, кој со десното крило се врзуваше за Црвената армија во Унгарија, а со левото крило, преку Јадранското Море, за англо-американските сили во Италија. Ова свое право Југословенската армија го избори со тешката четиригодишна борба против заедничкиот непријател и на тој начин беше организационо-политички и воено подготвена за завршна пресметка со непријателот и за конечното ослободување на својата земја.

За време на обемните и брзи подготовки Врховниот командант другарот Тито, во Белград, на одделни седници се состана со командантот на Третиот украински фронт маршал Толбухин и фелдмаршал Александер. Разговорите се водеа за синхронизацијата на претстојните операции во југоисточна и јужна Европа.

Во разговорите, Врховниот командант благовремено укажа дека соработката со сојузниците ќе се засновува врз рамноправ-

ни односи и без мешање во команднувањето со единиците на Народноослободителната војска на Југославија, односно на Југословенската армија.

Овде е место да се цитира делот од изјавата на фелдмаршалот Александар дадена по разговорите со Врховниот командант. Импресиониран од виденото на Сремскиот фронт, за кој ќе изјави дека е тоа „прописно организиран фронт со ровови, артилерија, митралези и противавионски топови“ и дека таму се водат жестоки борби, тој на 24 февруари ќе изјави дека „сјајните нации не се раѓаат случајно; нив ги создава карактерот на нивниот народ. Југославија навистина може да се гордее со своите синови“.

Сремскиот фронт фортификациски беше мошне силно утврден. Од тие причини беше оценето дека секаков широк фронтален пробив би предизвикал големи жртви. Од овие причини, општата оперативна идеја на Генералштабот на Југословенската армија беше: низ цврсто утврдената сремска зона да се ангажираат помал број дивизии групирани на потесен простор, а опфатниот простор на Втората и Третата армија да се искористи за опколување и уништување на главните непријателски сили во Срем и за создавање поволни услови за поширок маневар и за преминување кон општо настапување кон Загреб и Вараждин.

Стратешката цел што ја постави Врховниот командант Маршалот Тито во завршната офанзива се состоеше во тоа да се опколат и уништат германската балканска групација и сите квислиншки формации и со сопствени сили да се ослободи целата етничка територија на Југославија, вклучувајќи ги тука и Истра и Словенечкото Приморје.

Оперативно, оваа директива значеше: со потпирање врз сојузничките сили на крилата (и сојузниците се потпираа врз нашите крила) и врз сопствените сили во тилот на непријателот, со групирани сили и средства да се пробие непријателскиот фронт во Срем и Лика, а потоа со енергичен пробив на крилните групации (со десната меѓу Драва и Сава кон Коружка, а со левата по јадранскиот брег кон Трст, Соча и горниот тек на Драва), со истовремено силни удари на фронтот со централната групација (кон линијата Загреб—Карловац и натаму кон Словенија) и со максимално ангажирање на силите во заднината на непријателот — да се затвори обрачот околу окупаторските и квислиншките трупи во областа на Јулиските Алпи и Караванските и да се принудат на капитулација.

За непосреден пробив на Сремскиот фронт, Првата армија упати 5 дивизии, 1 тенковска и 1 армиска инженериска бригада.

На 12 април во 4,45 часот, почна силна артилериска подготовка од 120 орудија. Подготовката траеше 15 минути. Исто-

временно беше извршен и авионски напад, со два налета од формации по 50 авиони. Германските позиции, по овие подготовки, беа буквално во пламен.

По завршените подготовки, сите бригади од првиот ешолон тргнаа на јуриш. Во тој секавичен напад, непријателскиот фронт беше пробиеан во широчина од 10 км.

Со цел наполно да се искористи успехот од првиот ден на операцијата, Штабот на Првата армија издаде заповед дивизиите и 15-от корпус без одмор да го продолжат гонењето на непријателот, целосно да ги уништат неговите сили на Сремскиот фронт.

На 13 април во 15 часот, 48-та македонска и 21-та српска дивизија го почнаа нападот на Винковци. За релативно кратко време борците на двете дивизии, во незапирлив јуриш, го скршија отпорот на непријателот.

По тридневни жестоки борби, нашите единици ги пробија силно утврдените непријателски позиции на Сремскиот фронт, напредувајќи повеќе од 50 км. Во тој незапирлив продор беа заземени градовите: Винковци, Осиек, Вуковар и Жупања. Освен тоа, беа ослободени Товарник, Даљ, Оток, Борово, Церна, Стари и Нови Микановци, Чепињ и Кошка. Посебно треба да се истакнат тешките борби што ги водеа бригадите на 42-та и 48-та дивизија за заземање на силно утврдените Товарник, Винковци, Славонска Пожега, Банова Јаруга и др. Во овие жестоки борби со непријателот XV македонски ударен корпус имаше најголем број жртви. Во овие тешки борби борците и старешините покажаа голема борбена виталност, вештина и масовен хероизам. Во врска со овој голем успех, Врховниот командант изрази „благодарност до сите борци и до раководителите на единиците што ги извојуваа овие блескави победи“.

Победите на нашите единици се нижеа една по друга. Штабот на Првата армија, на 15 април, му нареди на Штабот на корпусот: дивизиите да продолжат со гонењето на непријателот и да ја заземаат Славонска Пожега. Утрото на 31 април, по кратка артилериска подготовка, сите единици на 42-та и 48-та дивизија го продолжија општиот напад. По двочасовни тешки улични борби, дивизиите навлегоа во Славонска Пожега од сите правци и околу 15 часот градот беше слободен. Притоа на непријателот му се нанесени тешки загуби во жива сила и техника. Во овие борби беа заробени и исфрлени од строј околу 3000 непријателски војници и значителна воена техника. Тоа беше блескава победа на единиците од 42-та и 48-та дивизија.

Во знак на признание за успешно завршените борби за ослободувањето на градот, што ги водеа македонските единици, една од улиците на Славонска Пожега го доби името „Македонска улица“.

И така, педа по педа, село по село, град по град, се ослободуваше родната грутка. Во тие крвави битки што ги водеа борците на Југословенската армија беше ослободен и Загреб, главниот град на Хрватска. Во ослободувањето на Загреб учествуваа и единици од 48-та дивизија.

На 9 мај во 6 часот наутро командантот на Првата армија Пеко Дапчевик го извести Генералштабот на Југословенската армија дека Загреб е слободен и дека во него е запленил огромен воен материјал.

На 9 мај 1945 година војната во Европа официјално беше завршена. Генерал-полковникот Лер не сакаше да го запре движењето на своите трупи. Тој на сите начини упорно се обидуваа да ја избегне капитулацијата на своите трупи на територијата на Југославија. Со сите сили се обидуваа своите единици да ги извлече од Југославија и да им се предаде на англо-американските трупи во Австрија. Меѓутоа, Лер не можеше да ја реализира својата замисла. На широкиот простор Брежнице—Кршко—Зидани Мост, Џеље, Шоштањ се најдоа опколени германските сили со бројни квислиншки сојузници во ефективна од 200 илјади војници.

Избивајќи на крајните северозападни граници на нашата земја, 48-та македонска дивизија учествуваше во опколувањето и заробувањето на единиците на генерал Лер и другите квислиншки единици.

По полноќ на 9 мај, генерал-полковникот Лер сепак издаде наредба за предавање на неговите единици на единиците на Југословенската армија. Меѓутоа, борбите со германските и квислиншките групации се водеа сè до 15 мај 1945 година.

Соопштувајќи го окончувањето на „Најстрашната војна во историјата на човештвото“, Врховниот командант на Југословенската армија другарот Тито на 9 мај, преку радио Белград, за војниците, подофицерите и офицерите на Југословенската армија, за партизаните и партизанките го рече следново: „Ви е чесно го извршивте својот долг кон Татковината. Вашите бесмртни дела вечно ќе живеат во срцата на нашите народи и нивните идни поколенија. Боиштата на славните битки на Сутјеска, Зеленгора, Козара, Неретва итн. ќе останат како вечен споменик на вашиот хероизам и на хероизмот на вашите паднати другари... Дојде празникот и на нашите улици. Осамна големиот ден на мирот и слободата“.

По извршувањето на воените дејствија, 48-та македонска дивизија се врати во Македонија, каде што беше срдечно пречекана од народот, што беше признание за нејзината херојска борба. 42-та македонска дивизија, пак, беше ангажирана во чистењето на западна и централна Босна од усташко-четничките банди. Во овие операции не мал број борци од 42-та македонска ди-

визија го положија својот живот во судирите со предавниците на нашите народи и народности. И 48-та дивизија, пред нејзиното враќање во Скопје беше исто така ангажирана во воените активности против остатоците на усташките банди во Босна.

Петнаесеттиот македонски ударен корпус, на својот победнички пат, се бореше рамо до рамо со единиците на сите југословенски народи и народности, при што даде значаен придонес во конечното ослободување на земјата, зацврстувајќи го на дело братството, единството и заедништвото, таа аксиома која во текот на целата Народноослободителна борба трпеливо ја реализираа другарот Тито и КПЈ како решавачки фактор за победата на Револуцијата без што не можеше да се извојуваат толку саканите слобода и рамноправност.

Петнаесеттиот македонски ударен корпус, во вистинската смисла на зборот, беше корпус на братството и единството, не само по својот состав, туку и со борбите што ги водеше заедно со единиците на другите југословенски народи.

Вкупните загуби на 15-от корпус во завршните борби за ослободувањето на нашата земја изнесуваа околу 1500 загинаци и 3400 ранети. Овие загуби беа втемелени во нова Југославија — братска заедница на рамноправни народи и народности.

Воениот развоен пат на овој корпус, претставува кратка историја на нашето народноослободително движење што започна од самопрегорните борци во првите партизански одреди и стаса до регуларни елитни воени единици на новата Југословенска армија што ќе им служи како светол пример на нашите сегашни и идни генерации и како заслужено високо признание на нејзините живи и загинати припадници.

Во изминативе 40 години, нашите народи и народности, раководени од КПЈ и другарот Тито, забележаа импозантен општествено-политички, економски и културен развој. Резултатите што се постигнати во социјалистичката изградба на нашата земја, се дело на ослободените творечки потенцијали на работните луѓе и на граѓаните кои во минатото беа попречувани, оневозможувани или негирани од туѓи ненародни режими.

Македонскиот народ, во заедница со другите братски народи и народности, за релативно кусо време се презентира и се афирмира во светот, не само како посебен национален и културен индивидуалитет кој со децении и векови беше негиран или прикажуван како дел од друга нација и култура, туку и со импозантните дела што ги постигна во сите области на човековото живеење и изразување.

Покрај другото, блескавите победи на Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија во борбата против окупаторите на нашата земја и нивните сојузници, импозантните резултати во социјалистичката изградба и углеодот

на нашата земја на меѓународен план, се постигнати и овозможени благодарение на цврстото братство и единство на народите и народностите на Југославија.

И во овие сложени општествено-економски услови со кои се соочува нашиот општествено-политички развиток, со успех ќе отстаиме под раководството на СКЈ со братството и единството, зацементирано со крвта на милион и седумстотини илјади животи во големата Народноослободителна борба и Социјалистичката револуција и со сите револуционерни вредности во таа гигантска борба во која триумфираше човечкото во човекот.

Boro ČAUŠEV

40-TH ANNIVERSARY FROM THE SREM'S FRONT BREACH AND THE PARTICIPATION OF THE 15-TH MACEDONIAN CORPS

S u m m a r y

The 15-th Macedonian corps was formed during the second half of October 1944, from the units of the people's liberation army and partizan detachments of Macedonia. After the final liberation of Macedonia (November 19, 1944) there was a reorganisation of the corps which gained a task to prepare itself for participation in the final operations of Yugoslavia. The numerical composition of the corps was 24—25.000 fighters, a figure which in that time was representing one third from the total number of operative units in Macedonia.

Taking part in the Srem's front breach and the final operations for liberation of Yugoslavia, the fighters of this corps arrived up to Rogoška Slatina. During the battles for the Srem's front breach and after it, the 15-th corps gave 1.500 victims and 3.400 heavily wounded.

The 15-th Macedonian corps was in fact a corps of brotherhood and unity, neither only by its composition but also by the battles they used to take part together with the units of the other Yugoslav peoples and minorities.